

ความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับไต้ฮงกงในสังคมไทย: กรณีศึกษาเฉพาะกรุงเทพมหานคร

Beliefs and Rituals of Tai Hong Kong in Thai Society: Case Study in Bangkok

Huang Liyu

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Master of Arts (M.A.) Communicative Thai as a Second Language Graduate school Huachiew Chalermprakiet University

E mail: 350172933@qq.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับไต้ฮงกงในสังคมไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับศาลเจ้าไต้ฮงกงทั้ง 3 แห่งคือ มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง โรงพยาบาลหัวเฉียว และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รวมถึงผู้มากราบไหว้ไต้ฮงกงและผู้เข้าร่วมงานพิธีกรรมต่าง ๆ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 40 คน รวมทั้งการสังเกตการณ์ การศึกษาข้อมูลเอกสาร และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

จากผลการวิจัยพบว่า ไต้ฮงกง เป็นบุคคลในประวัติศาสตร์ที่เป็นต้นแบบ (role model) ตามคติความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งไต้ฮงกงได้บำเพ็ญสาธารณกุศล โดยการสงเคราะห์ผู้คนทั่วไปมาตลอดชีวิต ผู้ที่มีความศรัทธาต่อไต้ฮงกง มีความเชื่อกันว่าไต้ฮงกงมีความเมตตา กรุณา สามารถช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองในชีวิตให้ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ ทั้งยังช่วยให้ได้รับความเจริญรุ่งเรืองในด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านการเรียน และยังสามารถทำความดีในด้านบริการสังคม เป็นต้น ดังนั้น จากความศรัทธาที่มีต่อไต้ฮงกงจึงเป็นผลให้เกิดการจัดตั้งศาลเจ้าไต้ฮงกงเพื่อเคารพและรำลึกถึงไต้ฮงกง โดยการจัดพิธีกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีน ดังที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งได้ประกอบพิธีกรรมเทศกาลตรุษจีน เทศกาลทิ้งกระจาด และเทศกาลกินเจทุกปี เช่นเดียวกับโรงพยาบาลหัวเฉียวที่มีการประกอบพิธีกรรมในเทศกาลตรุษจีนรวมถึงวันก่อตั้งโรงพยาบาล และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติก็มีการประกอบพิธีกรรมในวันตรุษจีนเช่นเดียวกับทั้งสองสถานที่ แต่ที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติได้มีพิธีกรรมการแห่ไต้ฮงกงซึ่งถือว่าเป็นพิธีกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จากการศึกษาทั้งประวัติความเป็นมา การลงพื้นที่เก็บข้อมูลและเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ นั้น ทำให้ได้รับความรู้และความเข้าใจถึงความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับไต้ฮงกงในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังได้เข้าใจถึงบทบาทของไต้ฮงกงที่มีต่อสังคมไทย จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ในหลายแง่มุมที่เกี่ยวกับไต้ฮงกงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างของการทำความดีเพื่อสาธารณประโยชน์โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ทั้งยังเป็นการปลูกฝัง เรื่องคุณธรรม จริยธรรมที่บุคคลรุ่นหลังควรปฏิบัติตาม โดยนำคุณงามความดีในด้านการมีคุณธรรม จริยธรรมของไต้ฮงกงนี้มาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมไทย งานวิจัยเล่มนี้สามารถเป็นฐานข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการอ้างอิงข้อมูลในด้านความเชื่อและพิธีกรรมต่อไปได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: ความเชื่อ พิธีกรรม ไต้ฮงกง สังคมไทย บทบาท

Abstract

This research studies the beliefs and rites relating to Tai Hong Kong in Thai society. The research method includes the focus group interview in order to gather data from forty persons who take care of three sanctuaries of Tai Hong Kong which are at Poh-Teck-Tung Foundation, Huachiew Hospital, and Huachiew Chalermparakiet University. Additional data were collected from the researcher's observations and documentary studies. Research findings are reported using a descriptive analysis.

The research reports that Tai Hong Kong has been a role model, public idol, and philanthropist in Thai-Chinese society who made donation to charities in order to help people throughout his life. Because of his pious conducts, his kind heart and his virtue, people who worship Tai Hong Kong believe that he could assist and protect any lives and also bring forth prosperities in economy, education, and health. This belief, therefore, leads to the construction of sanctuaries for Tai Hong Kong, where rites relating to Chinese festivals were performed annually, such as the merit making on the Chinese New Year Day; the merit baskets spread for the poor; the tenth month merit-making when worshipers switch to consuming vegetarian food. Rites are annually performed at Huachiew Hospital and at Huachiew Chalermparakiet university. At Huachiew Chalermparakiet, a special ritual parade to worship Tai Hong Kong is performed.

Findings from this research include a database of beliefs and rites, performed by groups of Thai-Chinese people in Thai society. Tai Hong Kong can be a role model of the virtuous person who contributed to the well beings of others without expecting anything in return. This quality has been inspired worshipers and followers to become ethical in their conduct. His virtue has widely spread in Thai communities. This case of Tai Hong Kong shows that members of Thai society need an idol who can unite them in their faith and inspire them to take the righteous path. These practices could spread and eventually inspire beliefs and rites reflecting the vibrant society and becomes a part of social histories.

Keywords: beliefs, rituals, Tai Hong Kong, Thai society, roles

1. บทนำ

ความเชื่อเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และมนุษย์ค่อย ๆ เรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจจากธรรมชาติมาเป็นเวลาหลายพันปี มนุษย์มีความเชื่อในปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ปรากฏการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้น และมนุษย์มีความเชื่อว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นเพราะมีอำนาจหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้เกิด เช่น แผ่นดินไหว ฝนตก เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้จึงทำให้มนุษย์เกิดความกลัว ซึ่งมนุษย์จึงนำไปเชื่อมโยงกับเทพเจ้าที่เกี่ยวกับเทพเจ้า เทวดา ภูตผี และวิญญาณต่าง ๆ ดังนั้น จึงทำให้มนุษย์ต้องกระทำการบางอย่างเพื่อหาวิธีที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้พึงพอใจและปกป้องคุ้มครอง (ป. รัตนปัญญา, 2538) เมื่อเวลาผ่านไป ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่มนุษย์มีการศึกษามีความรู้ และมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์แล้วก็ตาม แต่ความเชื่อและความกลัวที่เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่ได้น้อยไป เช่น เมื่อเกิดโรคภัยไข้เจ็บ มนุษย์ก็ยังขอความช่วยเหลือจากอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหมือนในอดีต ซึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้คน

ขอรุ่นนั้นมีหลากหลายรูปแบบ เช่น สิ่งศักดิ์ที่ไม่มีรูปเคารพ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นรูปเคารพ เพราะมนุษย์มักมีความเชื่อเรื่องของเทพยดาต่าง ๆ หรือเทพเจ้าที่สถิตอยู่ในพื้นดิน น้ำ ลม และ ไฟ เป็นต้น

มนุษย์ไม่ว่าจะมีชนชั้นวรรณะใดก็ตามก็จะมี ความเชื่อในเทพเจ้าที่แตกต่างกันไป ดังเช่น ความเชื่อในรูปเคารพของชาวจีนในประเทศไทยซึ่งรูปเคารพนั้นได้เกิดขึ้นตามชุมชนชาวจีนที่ได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในแผ่นดินไทย จึงได้สร้างศาลเจ้า เพื่อเป็นที่รูปเคารพประดิษฐานพระหรือเทพเจ้าในรูปแบบจำลอง จึงทำให้ทั้งในสังคมคนไทยและสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีน จึงมีความเชื่อเกี่ยวกับการรำลึกถึงบุคคลที่ล่วงลับไปแล้ว โดยการสร้างรูปเคารพเหมือนจริง ซึ่งเป็นรูปปั้นที่เปรียบเสมือนตัวแทนของบุคคลนั้น ๆ เพื่อเป็นการอุทิศให้แก่บุคคลและเชิดชูวงศ์ตระกูลของบุคคล และมีการประกอบพิธีกรรม เพื่อให้ลูกหลานได้รำลึกถึงคุณงามความดีต่าง ๆ กับที่ผู้ล่วงลับไปแล้วได้เคยพึงปฏิบัติมา จนกลายเป็นความเชื่อของบุคคลในสังคมไทย เมื่อมีการพัฒนาของสังคมเกิดขึ้น คนไทยได้ให้ความสำคัญและเกิดความเชื่อไปยังรูปเคารพที่เป็นเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของจีน เช่น ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมในประเทศไทย ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับศาลเจ้าจีนที่ถนนยาวราชในเทศบาลต่าง ๆ เป็นต้น

ดังที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้สงก ซึ่งถือว่าท่านเป็นพระภิกษุในสมัยราชวงศ์ซ่งเมื่อเกือบหนึ่งพันปีก่อน ได้สงกเป็นผู้ที่มีการศึกษาดีเนื่องจากท่านได้เรียนหนังสือตั้งแต่ยังเยาว์วัย มีความรู้ในวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เป็นอย่างดี ท่านได้ช่วยผู้คนทั่วไปตลอดชีวิต ได้แก่ เก็บศพไร้ญาติ ตั้งศาลาทาน ดูแลแจกยาผู้เจ็บป่วย และสร้างสะพานข้ามแม่น้ำกว้างใหญ่ เป็นต้น เมื่อกล่าวย้อนกลับไปประมาณปี พ.ศ. 2439 ได้มีชาวจีนแต่เจ้าผู้หนึ่ง ชื่อ “เบ๊ยูนเชียง” ได้อัญเชิญรูปสลักได้สงกมาจากตำบลฮั่วเฟิง อำเภอแต้เอี้ย มณฑลกว่างตุง ประเทศจีน เพื่อบูชาและประดิษฐานไว้ที่บ้านย่านวัดเลียบ (ตรงที่เป็นเชิงสะพานพุทธปัจจุบัน) ประชาชนต่างก็พากันมากราบไหว้และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกวัน จนต้องย้ายไปตั้งที่อื่น ครั้นเมื่อ พ.ศ. 2445 พ่อค้าหบดีผู้มีกุศลจิต 12 คนได้ร่วมมือกันดำเนินการจัดซื้อที่ดินสร้างศาลาประดิษฐานรูปจำลองได้สงกไว้ให้เห็นเป็นกุศลสถานขึ้นเป็นการถาวร ตั้งอยู่เลขที่ 414 ถนนพลับพลาไชย (ข้างวัดฉิมพลี) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศาลเจ้าใหญ่ของได้สงกจนถึงปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยหัวเลี้ยวเฉลิมพระเกียรติ, 2542) รูปเคารพได้สงกที่ใหญ่และที่มีชื่อเสียงคือ ที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง โรงพยาบาลหัวเลี้ยวและมหาวิทยาลัยหัวเลี้ยวเฉลิมพระเกียรติ (กรรณิการ์ ดันประเสริฐ, 2545)

พิธีกรรมสามารถกระตุ้นให้เกิดค่านิยมและพฤติกรรมที่มีผลต่อความเชื่อนั้น ๆ เช่น ชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในถนนยาวราชมีความเชื่อเทพเจ้าหลายองค์ และได้สงกก็เป็นหนึ่งในความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในถนนยาวราช ซึ่งถือมีอิทธิพลอย่างมากต่อสังคมชาวไทยเชื้อสายจีน มีความเชื่อเกี่ยวกับได้สงกว่า ท่านสามารถช่วยได้ทุกอย่าง เช่น ช่วยทำการค้าขาย สุขภาพแข็งแรง เป็นต้น และเชื่อกันว่าได้สงกเป็นบรรพบุรุษของตน จึงพาลูกหลานเข้าร่วมพิธีกรรมในเทศกาลต่าง ๆ เพื่อระลึกถึงได้สงกและเป็นการขอพรจากได้สงกไปด้วย เมื่อเวลาผ่านไปมาจนถึงในปัจจุบัน ทั้งคนไทยหรือคนไทยเชื้อสายจีนรวมถึงชาติอื่น ๆ ได้เกิดความเชื่อเกี่ยวกับได้สงกเช่นกัน โดยเชื่อกันว่าได้สงกสามารถช่วยได้ทุกอย่างให้เกิดผลดี จึงทำให้เกิดงานเทศกาลประจำปีได้สงก เช่น ที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ที่โรงพยาบาลหัวเลี้ยว และที่มหาวิทยาลัยหัวเลี้ยวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อเป็นการถ่ายทอดและเผยแพร่ความดีของได้สงก และยังเป็นการทำบุญช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีการบอกเล่าผ่านพิธีกรรมต่าง ๆ ในเทศกาลสำคัญ ดังเช่น การจัดงานเทศกาลตรุษจีน งานแจกของทั้งกระเจาด และเทศกาลกินเจ เป็นต้น

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ได้สงกมมีความสำคัญและมีบทบาทต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง โรงพยาบาลหัวเฉียว รวมทั้งมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาข้อมูลในเชิงลึกเรื่องความเชื่อ พิธีกรรมที่เกี่ยวกับได้สงกม ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักศึกษาชาวต่างชาติที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจที่จะศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมรวมถึงวิเคราะห์บทบาทของได้สงกมที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับได้สงกมในสังคมไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความเชื่อและพิธีกรรม รวมถึงศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของความเชื่อและพิธีกรรมที่มีต่อสังคมไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาลเจ้าได้สงกมที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง โรงพยาบาลหัวเฉียว และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

3.2 ศึกษาประวัติและความเป็นมาของศาลเจ้าได้สงกม และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้มากราบไหว้ได้สงกมทั้ง 3 สถานที่ และเจ้าหน้าที่ที่ดูแลศาลเจ้าได้สงกมทั้ง 3 สถานที่

3.3 สร้างเครื่องมือวิจัยด้วยการออกแบบคำถามที่จะนำไปสัมภาษณ์ โดยตั้งคำถามในประเด็นต่าง ๆ ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น มีความเชื่อความศรัทธาต่อได้สงกมอย่างไร มีการจัดพิธีกรรมอะไรและอย่างไรบ้างที่เกี่ยวกับได้สงกม และได้สงกมมีบทบาทอย่างไรบ้าง เป็นต้น

3.4 ปรับแก้ไขเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะ และนำไปเก็บข้อมูลภาคสนามจริงกับกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 ที่ คือ ศาลเจ้าที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง โรงพยาบาลหัวเฉียว และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน

3.5 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในด้านความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับได้สงกมที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ที่โรงพยาบาลหัวเฉียว และที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

3.6 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในด้านบทบาทของความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับได้สงกมที่ศาลเจ้ามูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ที่โรงพยาบาลหัวเฉียว และที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

3.7 นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับได้สงกมในสังคมไทย โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.1 ความเชื่อเกี่ยวกับไฉ่ซ่งกง

เนื่องจากมีผู้คนเกิดความศรัทธาในไฉ่ซ่งกง จึงมีการแสดงออกถึงความเชื่อ โดยเริ่มจากการสร้างศาล ในศาลเจ้าไฉ่ซ่งกงมีตัวอักษรจีน สีที่ใช้ในการตกแต่งส่วนใหญ่จะเป็นสีแดง สีเขียวและสีเหลือง ตั้งแต่หลังคา ประตูเสาจนถึงพื้น ส่วนสีที่ใช้อื่น ๆ ก็เหมือนกับศาลเจ้าทั่วไป ในความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีน สีแดง หมายถึง ความสมบูรณ์ โชคลาภ มีความเป็นสิริมงคล สีเขียว หมายถึง ความยืนยาว ความงดงามสง่า และความหรรษา ส่วนสีเหลือง หมายถึง ความมีอำนาจ เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ และมีความจงรักภักดี ผู้ศรัทธาที่ไปสักการบูชาไฉ่ซ่งกงต้องเตรียมเครื่องบูชา มีการประกอบด้วย รูป เทียน ถวายน้ำมันตะเกียง เครื่องกระต่าย ผลไม้ เป็นต้น เนื่องจากชาวจีนมีความเชื่อว่า รูป สามารถส่งข่าวสารจากโลกมนุษย์ไปยังสวรรค์ให้เทพเจ้ารับรู้ได้ โดยใช้ควันจากรูปที่ลอยขึ้นสู่ท้องฟ้าเป็นสื่อกลาง ส่งข่าวสารว่าเกิดเหตุการณ์ได้บ้างบนโลกมนุษย์ ส่งข่าวไปให้เทพเจ้ารู้ว่า ผู้ศรัทธามีความหวังอะไร ต้องให้ความช่วยเหลืออย่างไร เป็นต้น เทียน 1 คู่ที่เป็นสีแดง ซึ่งสีแดงเป็นสีแห่งความเป็นสิริมงคล โชคลาภ มีความสุข คู่ก็คือสอง “2” เป็นหมายเลขมงคล อ่านว่า “เอ้อ” เพราะคนจีนเชื่อว่าความโชคดีมักมาเป็นคู่ ยังเห็นได้จากงานแต่งงานนิยมใช้สัญลักษณ์ “喜(xǐ)” อ่านว่า “ลี่” แปลว่า ความสุข เป็นคำสองตัวมาติดกัน หมายถึง มีความสุขสองเท่า (จากเจ้าบ่าวและเจ้าสาว) ถวายน้ำมันตะเกียง สามารถช่วยให้ชีวิตมีความแสงสว่าง สติปัญญาความคิด โชคลาภ และช่วยต่ออายุดวงชะตาให้นานมากขึ้น ผู้ศรัทธาไปกราบไหว้ไฉ่ซ่งกงที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง บางคนยังใช้กระดาษสีเงินด้านหนึ่งสีทองด้านหนึ่งเผาไฟในพิธีไหว้เจ้า คนจีนเชื่อกันว่า เมื่อคนตายไปแล้วจะไปยังอีกโลกหนึ่ง เรียกว่า “อิมก้ง” ดังนั้น ลูกหลานจึงต้องส่งเงินทองไปให้ เพื่อแสดงความกตัญญูด้วยการไหว้เจ้า แล้วเผากะดาษเงินกระดาษทองไปให้ การไหว้เจ้ายังเป็นสิริมงคลแก่ลูกหลาน ให้มีความสุขความเจริญ นอกจากนี้ ผู้ศรัทธาบางคนยังชอบถือผลไม้ไปกราบไหว้ไฉ่ซ่งกงด้วย ชาวจีนมีความเชื่อในการเลือกผลไม้ จะใช้ผลไม้ที่หาได้ตามฤดูกาล ต้องเลือกผลไม้ที่มีลักษณะผลกลมโตมีผิวเรียบและมัน ไม่มีรอยหรือชำ เพราะจะทำให้ไม่เป็นสิริมงคลในการเช่นไหว้ ผลไม้ที่เป็นมงคลต้องมีชื่อของผลไม้ที่มีความหมายดีแล้วดีก่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว ได้แก่ แอปเปิ้ล หมายถึง ปลอดภัย สุขภาพร่างกายแข็งแรง กล้วย หมายถึง มีสิริมงคล องุ่น หมายถึง มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นทวีคูณ สาลี่ หมายถึง ทุกอย่างสุขสมบูรณ์พูนสุขมั่งคั่ง ส้ม หมายถึง มีสิริมงคล มีความร่มเย็นเป็นสุขบางที่ผู้ศรัทธาก็ยังถือมะม่วง ลำไย ชมพู่ตามฤดูกาล

ความเชื่อเรื่องโชคลาภ ผู้คนการจัดตั้งศาลเจ้าเพื่อเคารพบูชารำลึกในคุณของเทพเจ้าและขอให้คุ้มครอง “ต้าฟง” ที่ไพล่จารึกไว้ด้านหน้าศาลปอเต็กตึ๊ง ศาลเจ้าแห่งนี้ผสมผสานทฤษฎีแห่งพุทธศาสนา เต๋า และขงจื้อ ไม่แยกแยะกันไฉ่ซ่งกง เปรียบประดุจภูเขาสูงเท่าฟ้า ใหญ่เท่าแผ่นดินมาตั้งอยู่ ณ ที่นี้ เมตตาของท่านไร้พรมแดน ความเชื่อในแนวผสมผสานทำให้ไม่มีข้อจำกัดในพื้นฐาน ความเชื่อของผู้ที่เข้ามาเคารพสักการะขอพรจากไฉ่ซ่งกง

ดังที่ ศาสตราจารย์สุกุล ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกบริการทั่วไป คนไทย อายุ 57 ปี (11 กรกฎาคม 2560: สัมภาษณ์) เล่าว่า “ส่วนมากผู้ที่มากราบไหว้คือกลุ่มทำการค้าขายมาไหว้อากงเยอะที่สุด คนจีนส่วนใหญ่ 90% ทำการค้าขายเป็นหลัก เช่น ถ้าอยากเปิดร้านใหม่ จะมาถามอากง ตลาดนี้ดีไหม ขายได้ดีไหม จะไปขออากงแล้วอากงให้ไหมให้จะบอกในเชิงมั่งคั่ง”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า บุคคลโดยเฉพาะคนที่ทำการค้าขายเชื่อถือได้สงกเป็นอย่างมาก รูปเคารพได้สงก มีคุณทางด้านโชคลาภ สามารถทำให้เกิดผลทางโชคลาภด้านต่าง ๆ ทำให้ค้าขายเจริญรุ่งเรือง ได้เงินทองเยอะ ๆ เป็นต้น

ความเชื่อเรื่องสุขภาพ เนื่องจากโรงพยาบาลหัวเฉียวดำเนินงานภายใต้มูลนิธิป่อเต็กตึ้งและยังมีความมุ่งมั่นที่จะบำบัดรักษาความเจ็บป่วยให้กับประชาชนที่ยากไร้ และขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้มีโอกาสด้านการรักษาพยาบาลเทียบเท่ากับประชาชนทั่วไปในสังคม และเพื่อรองรับผู้ป่วยที่มีจำนวนมากขึ้นได้อย่างทันที (มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2542) ดังนั้น จึงทำให้ผู้คนที่มารักษาสุขภาพร่างกายภายในโรงพยาบาลแห่งนี้ เมื่อเข้ามารักษาดังที่พากันมาราบไหว้ ขอพรจากศาลเจ้าได้สงกที่ตั้งอยู่ข้าง ๆ โรงพยาบาลหัวเฉียว

ดังที่ มัทธนา น้าพา เจ้าหน้าที่ที่โรงพยาบาลหัวเฉียว คนไทย อายุ 38 ปี (8 ตุลาคม 2560: สัมภาษณ์) เล่าว่า

“ก่อนเข้ามาทำงานที่นี่ ผมจากไม่มีอะไร อยู่คนเดียว ถึงตอนนี้ มีความสุข สุขภาพแข็งแรง ทำงานที่นี่รักษากัฟรี ทั้งหมคนต้องขอบคุณอากงให้ พนักงานที่ทำงานที่นี่ แต่ละคนไม่ต่ำกว่า 10 ปี เพราะว่าทำงานที่นี่สบาย ๆ สุขภาพแข็งแรง มีความโชคลาภ”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่ร่างกายไม่ค่อยแข็งแรงเชื่อถือได้สงกเป็นอย่างมาก รูปเคารพได้สงกมีด้านรักษาโรคภัยไข้เจ็บ สามารถทำให้เกิดผลทางด้านต่าง ๆ ทำให้สุขภาพแข็งแรง ไม่มีเจ็บป่วย เป็นต้น

ความเชื่อเรื่องการศึกษา ในปี พ.ศ. 2533 มูลนิธิป่อเต็กตึ้งได้จัดสร้างมหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์คือ สนับสนุนการศึกษา ในตอนแรกมีโรงเรียนผดุงครรภ์เล็ก ๆ และได้ขยายขึ้นเป็นที่วิทยาลัยหัวเฉียว ๆ เพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่มวลชนอันเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศ แนวคิด “เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม” จึงเป็นปณิธานของมหาวิทยาลัยตั้งแต่มื่อแรกสถาปนา

ดังที่ ศิระ สุวรรณเดชากุล นักศึกษาของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คนไทย อายุ 21 ปี (12 ตุลาคม 2560: สัมภาษณ์) เล่าว่า

“พอเราเข้ามาเรียนที่นี่ ก็ได้เข้าร่วมงานพิธีกรรมรำลึกได้สงก ในตอนแรก เราไม่รู้จักได้สงกคือใคร แต่กัมาราบไหว้ได้สงกทุกครั้งก่อนสอบใหญ่ตามที่เพื่อนทำ มาขอได้สงกให้เรียนเก่ง ๆ และสอบผ่าน”

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า กลุ่มนักศึกษาเชื่อถือได้สงกเป็นอย่างมาก รูปเคารพได้สงก มีผลดีทางการเรียนการสอน สามารถทำให้เกิดผลทางโชคลาภด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้ที่เรียนได้เรียนเก่ง ๆ สอบผ่านตามที่เราไปขอจากได้สงก รวมถึงบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยยังมาราบไหว้ขอพรในด้านการงานอยู่ตลอดเวลาด้วย

4.2 พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับได้สงกที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

ผู้คนตั้งใจว่า การเทศกาลสำคัญต้องปฏิบัติกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือไว้ เพื่อเป็นสิริมงคลและขอพรอยู่เย็นเป็นสุขแก่ครอบครัว ได้เจริญรุ่งเรืองในการดำรงชีวิต ในการทำค้าขาย การเรียน และสุขภาพแข็งแรง พิธีกรรมเกี่ยวกับได้สงกที่จัดขึ้นสามารถเห็นได้ในเทศกาลตรุษจีน เทศกาลทิ้งกระจาด เทศกาลกินเจ และพิธีกรรมรำลึกได้สงก ดังที่มูลนิธิป่อเต็กตึ้ง โรงพยาบาลหัวเฉียว มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้สงกได้รับความเชื่อถือจากบุคคลโดยทั่วไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นคนจีน คนไทยเชื้อสายจีน คนไทย รวมไปถึงชาวต่างชาติ ต่างก็พากันมาราบไหว้ได้สงกในงานเทศกาลสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

4.2.1 เทศกาลตรุษจีน

เทศกาลตรุษจีน การจัดงานฉลองเทศกาลตรุษจีนเป็น 15 วัน เริ่มตั้งแต่ วันที่ 1 เดือน 1 (จีน) ถึง วันที่ 15 เดือน 1 (จีน) ก็คือวันงวนเซียวนั่นเอง เพื่อเปิดโอกาสให้คนได้มาทำบุญไว้เจ้าได้มากขึ้น ก่อนเข้าสู่วันตรุษจีน ชาวจีนทุกคน จะทำความสะอาดบ้านเป็นครั้งใหญ่ ซึ่งชาวจีนเชื่อกันว่า ทำความสะอาดครั้งนี้สามารถช่วยกวาดล้างสิ่งที่ไม่ดีและโชคร้ายออกไปจากบ้านได้ คัดกระดาก “ด้ายเหลือง” ที่เป็นสีแดง ถือว่าสีแดงหมายถึง สิริมงคล โชคลาภ มีความสุข ในวัน “หลู่ซิงเอี้ย” เพื่อขอพร ขอให้เจริญรุ่งเรือง มีความสุข ร่ำรวย ในวันแรก “ซูอี” ทุกคนต้องพูดแต่คำสุภาพ ทำแต่สิ่งที่ดี หลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่เป็นมงคล วันที่ 2 กับ วันที่ 3 ครอบครัวจะไปเยี่ยมญาติที่ไม่ได้พบกันมาตลอดทั้งปี วันที่ 4 จะมีพิธี “ทำบุญพระเก้ง” ซึ่งเป็นพิธีการสร้างสิริมงคลต่อผู้ศรัทธา วันที่ 9 จะมีพิธีบูชาฟ้าดิน และเวียนเทียน สำหรับของเซ่นไหว้ เป็นอาหารสิริมงคล เช่น แอปเปิ้ล ส้ม กล้วย องุ่น สาลี่ ในวัน “หวังเซียว” จะมีการกราบไหว้ไต่สรวงและบูชาเทวดา เพื่อขอพร ได้อยู่เย็นเป็นสุข นอกจากนี้ ผู้คนยังนิยมประทับ “ฮู้ไต่สรวง” ใบเล็ก ๆ เก็บไว้ในกระเป๋าเงินหรือที่หมอน เพื่อได้เงินทอง ร่ำรวย ปลอดภัย

4.2.2 เทศกาลทิ้งกระจาด

เทศกาลทิ้งกระจาด เป็นความเชื่อของพุทธะโพธิสัตว์จีนฝ่ายมหายานและถือปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เทศกาลทิ้งกระจาดจัดขึ้นในช่วงเทศกาลสารทจีนในวันที่ 27 เดือน 7 และในวันที่ 15 เทศกาลทิ้งกระจาดเป็นเทศกาล ทำบุญ ชาวจีนเชื่อกันว่า พิธีกรรมนี้สามารถทำให้เกิดความสมดุลระหว่างมนุษย์กับวิญญาณ จะมี 2 ความหมายคือ 1) การทำบุญให้กับวิญญาณไร้ญาติ 2) การแจกของหรือการทำทานให้กับผู้ยากไร้ ในชีวิตของไต้สรวง ไต้สรวงผู้ไร้ญาติ และผู้ยากไร้เป็นอย่างมาก จึงเนื้อหาพิธีทั้งนี้ ได้สอดคล้องกับจริยวัตรของไต้สรวงโดยตรงและชัดเจน สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่วิญญาณ ไร้ญาติ และการแบ่งปันต่อผู้ยังมีชีวิตอยู่แต่ยากไร้

4.2.3 เทศกาลกินเจ

เทศกาลกินเจ คำ “กินเจ” หมายถึง กินอาหารที่ไม่คาว หรือไม่ผลิตจากสัตว์ และรวมทั้งไม่ปรุงใส่พืชผักต้องห้าม ซึ่งเป็นพิธีปฏิบัติธรรมอย่างหนึ่งตามแนวทางพุทธศาสนา โดยมีจุดมุ่งหมายของพิธีกินเจคือ เพื่อสักการะบูชา พระพุทธเจ้า จำนวน 9 องค์ ได้แก่ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระอาทิตย์ พระเกตุ และพระราหู ซึ่งเรียกว่า “เจี้ยว หวงโฝจู” เทศกาลกินเจ กำหนดเวลาเริ่มตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำถึงวันขึ้น 9 ค่ำเดือน 9 ตามปฏิทินจีนทุกปี วันแรกมีพิธีรับเจ้า ผู้ศรัทธาที่มารอรับเสด็จจะแต่งกายชุดสีขาว ถือรูปเพื่อรอพระสงฆ์ให้มาเจริญ พระพุทธมนต์ และจัดโต๊ะวางของเซ่นไหว้ ประกอบด้วย กระดากไหว้ กระถางธูป อาหารเจ ธงมังกร ป้ายบูรพาจารย์ ไต้สรวง โคม และเครื่องดี เมื่อนำกระถางธูปมาในศาลเจ้าเรียบร้อยแล้ว เป็นการแสดงให้ทราบว่าเป็นเทศกาลกินเจแล้วต่อไปจะสวดทุกวัน ยังมีขบวนแห่ออกจากหน้ามูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ไปที่ท่าน้ำสะพานพุทธปากคลองตลาด ที่ทำน้ำต้องจัด โต๊ะเครื่องเซ่นไหว้เหมือนวันรับเจ้า เมื่อขบวนมาถึง จะเชิญกระถางธูปที่ใส่เกี้ยวหามายังโต๊ะ พิธีและกระถางใบใหญ่ วางข้าง ๆ พระจะสวดทำพิธีเหมือนรับเจ้า แล้วตัวแทนก็จะเสี่ยงคว่ำหงาย ถ้าคว่ำหงายก็ถือว่าได้ฤกษ์ โดยจะนำกระถางลงเรือพร้อมด้วยโคม ธง กระถาง ธูป และติ่มหังตลอดทางจนถึงปากน้ำ ส่งกระถางลอยไปในแม่น้ำ เมื่อลอยกระถางเสร็จแล้ว จึงนำกระถางธูปกลับไปมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ขณะที่เดินในขบวนธูปนั้น สามารถส่งผลให้มีจิตใจเบิกบาน ผ่องแผ้ว มีแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตตลอดไป ประชาชนที่เข้าร่วมในพิธี จะมีดอกไม้ธูปเทียน ซึ่งดอกไม้ธูปเทียน

ดอกบัว เป็นดอกไม้ที่คนไทยคุ้นเคย เพราะใช้ในการบูชาพระอยู่เป็นประจำ การที่ดอกบัวเป็นดอกไม้ที่ใช้ในพิธีมงคล วันสุดท้ายคือ พิธีส่งเจ้าและบทสวดมนต์เป็นภาษาญวน ซึ่งใช้ตัวจีนเหมือนกัน แต่สำเนียงที่ออกมาจะเป็นภาษาญวน ในขณะนี้ ที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งมีกับข้าว น้ำ เป็นอาหารฟรีแจกให้ผู้คนที่มากราบไหว้ได้ส่งกองทัพเจ้าต่าง ๆ หรือคนยากจนกิน เนื่องจากได้ส่งกบเป็นพระภิกษุ ไม่กินอาหารคาว จึงผู้ศรัทธาในช่วงนี้ จะสวมเสื้อผ้าสีขาวและแต่งตัวให้เรียบร้อยพากันเข้าร่วมพิธีกรรมที่ศาลเจ้าไต้ซ่งกง พร้อมด้วยดอกไม้ ธูปเทียน บำเพ็ญ สวดสมาทาน ทำบุญทำทาน ถือศีลกินเจเป็นเวลา 9 วัน ซึ่งถือว่าเป็นพิธีกรรมที่มีความศักดิ์สิทธิ์ ทำบุญทำทานให้กับวิญญาณสัตว์ทั้งหลาย และก็ได้ผลดีตอบแทน สามารถเกิดประโยชน์ในด้านจิตใจและร่างกายเป็นอย่างมาก

4.2.4 วันก่อตั้งของโรงพยาบาลหัวเฉียว

คนที่เข้าร่วมในวันก่อตั้งของโรงพยาบาลหัวเฉียวส่วนมากเป็นเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหัวเฉียว ผู้ศรัทธาที่อาศัยหรือทำงานอยู่แถวโรงพยาบาลหัวเฉียว คนไข้ที่เคยไปหาหมอที่โรงพยาบาลหัวเฉียว และคนที่มาจากที่อื่นก็มีบ้าง พิธีกรรมที่จัดขึ้นในโรงพยาบาลจะเป็นพิธีกรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รุ่นลูกสู่รุ่นหลาน ผู้คนไปกราบไหว้ไต้ซ่งกงและเข้าร่วมพิธีกรรมที่โรงพยาบาลหัวเฉียว เพื่อขอพรจากไต้ซ่งกง ขอให้มีความแข็งแรง สุขภาพร่างกายแข็งแรง ครอบครัวเจริญรุ่งเรืองในตลอดชีวิต นอกจากนี้ พิธีกรรมที่ปฏิบัติตามความเชื่อเกี่ยวกับไต้ซ่งกง ก็เป็นการแสดงความเคารพศรัทธาต่อไต้ซ่งกง

4.2.5 พิธีกรรมรำลึกไต้ซ่งกง

พิธีกรรมที่รำลึกไต้ซ่งกง จัดขึ้นที่โรงพยาบาลหัวเฉียว และที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติเป็นพิธีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เนื่องจากไต้ซ่งกงถือได้ว่าเป็นอริยสงฆ์ผู้ประเสริฐ การจัดพิธีกรรมนั้นได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร และบุคลากรของโรงพยาบาล เพื่อให้บุคลากรได้ร่วมสักการะ เพื่อความเป็นสิริมงคล และให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง และพิธีกรรมของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติจะจัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ การจัดพิธีกรรมจะจัดเป็นงานใหญ่ประจำของมหาวิทยาลัย โดยมีคณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ได้ร่วมมือกันสวมเสื้อผ้าขาว และแต่งตัวให้เรียบร้อยในการเข้าร่วมพิธีสักการะบูชาไต้ซ่งกง ซึ่งการจัดพิธีกรรมเช่นนี้ก็เพื่อแสดงความกตัญญูกับไต้ซ่งกงและขอผลบุญที่ได้ร่วมพิธีกรรมครั้งนี้ ให้ความเจริญรุ่งเรืองในด้านการเรียนการสอน และ โชคลาภ เป็นต้น

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์และการลงภาคสนามนั้น แสดงให้เห็นว่า พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับไต้ซ่งกงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ได้แก่ เทศกาลตรุษจีน เทศกาลท่งกระจาด เทศกาลกินเจ รวมถึงพิธีกรรมที่จัดขึ้นในวันก่อตั้งของโรงพยาบาลหัวเฉียว และพิธีกรรมรำลึกไต้ซ่งกงจัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ทั้งนี้ พิธีกรรมจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่ปฏิบัติตามความเชื่อเกี่ยวกับไต้ซ่งกง เป็นการแสดงความเคารพศรัทธาต่อไต้ซ่งกง ผู้คนเชื่อกันว่า การกราบไหว้ไต้ซ่งกงและเข้าร่วมพิธีกรรม สามารถนำความสิริมงคล และขอพรจากไต้ซ่งกง ขอให้อยู่เย็นเป็นสุขแก่ครอบครัว ได้เจริญรุ่งเรืองในการดำรงชีวิต สุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความก้าวหน้าในการเรียนการสอน เจริญรุ่งเรืองในตลอดชีวิต ทั้งนี้ ก็สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมจีนอย่างชัดเจนมาก เป็นความเชื่อที่ปฏิบัติตามจริยวัตรที่งดงามของไต้ซ่งกง ความเชื่อและพิธีกรรมเหล่านี้มีความหมายและความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาความเชื่อ และพิธีกรรมที่เกี่ยวกับไต้สรงในสังคมไทยครั้งนี้ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

5.1 ไต้สรงเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม ได้บำเพ็ญสาธารณกุศลสงเคราะห์ผู้คนทั่วไปตลอดชีวิต เชื่อกันว่าไต้สรงมีความเมตตา สามารถช่วยเหลือคุ้มครองชีวิตให้ดีในด้านต่าง ๆ เช่น ในทางด้าน โชคลาภ ด้านรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ด้านการเรียนการสอน ด้านการทำธุรกิจ สามารถช่วยนำผลดีทำให้ค้าขายเจริญรุ่งเรือง สุขภาพแข็งแรง เรียนเก่ง ๆ จึงเกิดการจัดตั้งศาลเจ้าไต้สรง เพื่อเคารพรำลึกไต้สรงและจัดพิธีกรรมตามเทศกาลจีนต่าง ๆ ที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง โรงพยาบาลหัวเฉียว และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

5.2 พิธีกรรมที่สำคัญที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งสามารถเห็นได้ใน 3 เทศกาลคือ เทศกาลตรุษจีน เทศกาลทิ้งกระจาด และเทศกาลกินเจ และพิธีกรรมรำลึกไต้สรงที่โรงพยาบาลหัวเฉียว และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ การจัดพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับไต้สรงตามความเชื่อของชาวจีน ทางเคาระะฉง ทั้งนี้สืบทอดและปฏิบัติจากวัฒนธรรมจีน เทศกาลทิ้งกระจาดเป็นประเพณีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ดวงวิญญาณไร้ญาติและมีการแจกข้าวของให้แก่ผู้ยากไร้ที่มีชีวิตอยู่ แสดงให้เห็นถึงความเมตตาของมนุษย์ซึ่งเป็นหลักคำสอนของไต้สรง ในเทศกาลกินเจ จะไม่กินเนื้อสัตว์ในช่วงเวลาเทศกาลนั้น เป็นการปฏิบัติตามแบบอย่างการกินอาหารเจของไต้สรงก็แสดงให้เห็นถึงความเมตตาเช่นกัน พิธีกรรมของไต้สรงมีการใช้กระบวนการขับเคลื่อนทางสังคมด้วยกระบวนการสืบทอดพิธีกรรมที่เกี่ยวกับไต้สรงโดยเป็นการสืบทอดคติความเชื่อเดิมเอาไว้และในปัจจุบัน ผู้ที่มีความเชื่อความศรัทธาในไต้สรงยังคงรูปแบบของความเชื่อเดิมอยู่ในปัจจุบัน

6. บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อ และพิธีกรรมที่เกี่ยวกับไต้สรงในสังคมไทย โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 40 คน ศึกษาจาก 3 สถานที่ ได้แก่ มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง โรงพยาบาลหัวเฉียว และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รวมทั้งเข้าร่วมสังเกตการณ์ การศึกษาข้อมูลเอกสาร และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา วิเคราะห์ จากผลการวิจัย พบว่า

6.1 สถาปัตยกรรมของศาลเจ้าไต้สรงจากทั้ง 3 สถานที่นี้ ได้สร้างและทำตามแบบสถาปัตยกรรมที่จีนแต่จัดโดยสิ้นเชิง ซึ่งลักษณะของสถาปัตยกรรมไม่แตกต่างกันมาก ใช้ภาษาจีน ตัวจีนมาแสดงความสิริมงคล ใช้สัตว์ที่เป็นสิริมงคลมาตกแต่ง ดังเช่น หน้าประตูมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งมีสิงโตหิน 1 คู่ตั้งไว้ที่ประตู 2 ฟัง ฟังละตัว ในความเชื่อของชาวจีน สิงห์เป็นสัญลักษณ์ของอำนาจและผู้คุ้มครองศาลเจ้า และยังใช้สีแดง สีเหลือง สีเขียวเป็นหลัก เพราะสีแดงหมายถึงความสมบูรณ์ โชคลาภ มีความเป็นสิริมงคล สีเขียวหมายถึง ความยืนยาว ความงดงามสง่า และความหรูหรา สีเหลืองหมายถึง ความมีอำนาจ เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ และมีความจงรักภักดี เป็นต้น

6.2 รูปเคารพไต้สรง จากการศึกษาทั้ง 3 สถานที่นี้ไม่แตกต่างกันมากนัก รูปเคารพจะใช้สีทองเป็นหลักและประกอบด้วยสีแดง สีทอง ไต้สรงใส่หมวกสีทอง ขวามือวางอยู่บนขา ซ้ายมือถือ “คทาอยู่” ซึ่งเป็นสีทองและสีแดง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป็นสิริมงคล มีความอำนาจ เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ แล้วยังใส่ธำมรงค์ขาว เป็น

สีทอง และบริเวณหน้าอกประกอบด้วยสีแดง นั้งขาไขว้ห้อยอยู่บนฐานสามชั้นที่มีสีทองประกอบด้วยสีดำ แกะสลักรูปแบบสวยงาม ตรงกลางหน้าฐานคอกบัวประกอบด้วยตัวอักษรจีน “善”

6.3 การสักการะบูชาของทั้ง 3 สถานที่ไม่แตกต่างกันมาก เนื่องจากการสักการะบูชา ก็จะต้องใช้รูป 8 ดอกเทียนคู่หนึ่ง ที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งยังต้องถวายน้ำมันตะเกียง หรือการทำบุญด้วยการเติมน้ำมันตะเกียง และมีเครื่องกระดาดที่โรงพยาบาลหัวเฉียวยังเอาผลไม้ไปบูชา ที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติยังใช้ผลไม้และนมสดเปรี้ยว ซึ่งบุคคลจะมีความเชื่อถือในได้ยังคงเป็นอย่างมาก และเชื่อกันว่ารูปเคารพได้ยังคง มีคุณทางด้านโชคลาภ ด้านสุขภาพ และด้านการศึกษา สามารถทำให้เกิดผลดีทางด้านต่าง ๆ ทำให้ค้าขายเจริญรุ่งเรือง ได้เงินทองเยอะ ๆ สุขภาพแข็งแรง เรียบร้อย ๆ เป็นต้น

6.4 พิธีกรรมเกี่ยวกับได้ยังคงที่จัดขึ้นสามารถเห็นได้ใน เทศกาลตรุษจีน เทศกาลทิ้งกระจาด เทศกาลกินเจ และพิธีกรรมรำลึกได้ยังคงที่โรงพยาบาลหัวเฉียว มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้ยังคงได้รับความเชื่อถือจากบุคคลเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นคนจีน ชาวไทยเชื้อสายจีน คนไทยหรือคนต่างชาติ ต่างก็พากันมากราบไหว้ได้ยังคง เพื่อขอพร และจากความเชื่อดังกล่าวจึงเป็นผลทำให้ผู้คนที่มีความศรัทธาในได้ยังคงได้เข้าร่วมประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาจนถึงปัจจุบัน

7. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คือ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตรลดา แสงปัญญา คณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบคุณ คุณพ่อคุณแม่ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย และขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา

8. เอกสารอ้างอิง

กรรมการฯ ดันประเสริฐ. (2545). *ป่อเต็กตึ๊งบนเส้นทางประวัติศาสตร์สังคมไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:

พิมพ์เศศ พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์.

ป. รัตนปัญญา (นามแฝง). (2538). *สอนเด็กไม่ให้เชื่อโศคลาภของขลัง*. กรุงเทพมหานคร: กรูสกา.

_____. (2542). *มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.

มันทนา น้าพา. เจ้าหน้าที่ที่โรงพยาบาลหัวเฉียว. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2560 .

ศิริระ สุวรรณเดชากุล. นักศึกษาของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. สัมภาษณ์, 12 ตุลาคม 2560 .

สาทิศ จูสกุล. ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกบริการทั่วไป. สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2560 .

สาทิศ จูสกุล. ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกบริการทั่วไป. สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2560 .